

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2009

Vyhlásené: 24. 12. 2009

Časová verzia predpisu účinná od: 1. 01. 2020

Obsah dokumentu je právne záväzný.

571

ZÁKON

z 2. decembra 2009

o rodičovskom príspevku a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I

§ 1

Predmet úpravy

(1) Tento zákon upravuje poskytovanie rodičovského príspevku.

(2) Rodičovský príspevok je štátna sociálna dávka, ktorou štát prispieva oprávnenej osobe na zabezpečenie riadnej starostlivosti o dieťa.

§ 2

Oprávnená osoba

Oprávnená osoba podľa tohto zákona je

- a) rodič dieťaťa,
- b) fyzická osoba, ktorej je dieťa zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia súdu¹⁾ alebo na základe rozhodnutia úradu práce, sociálnych vecí a rodiny,²⁾ alebo
- c) manžel (manželka) rodiča dieťaťa, ak žije s rodičom dieťaťa v domácnosti.

§ 3

Nárok na rodičovský príspevok

(1) Oprávnená osoba má nárok na rodičovský príspevok, ak

- a) zabezpečuje riadnu starostlivosť o dieťa a
- b) má trvalý pobyt³⁾ alebo prechodný pobyt⁴⁾ na území Slovenskej republiky (ďalej len „pobyt“) alebo je osobou podľa osobitného predpisu.^{4a)}

(2) Dieťaťom podľa odseku 1 písm. a) je dieťa

- a) do troch rokov veku,
- b) do šiestich rokov veku, ktoré má dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav,⁵⁾ alebo
- c) do šiestich rokov veku, ktoré je zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov podľa § 2 písm. b), najdlhšie tri roky od právoplatnosti prvého rozhodnutia o zverení dieťaťa do starostlivosti tej istej oprávnenej osobe.

(3) Riadna starostlivosť o dieťa podľa tohto zákona je starostlivosť poskytovaná dieťaťu v záujme všestranného fyzického vývinu a psychického vývinu dieťaťa, najmä primeraná výživa dieťaťa, hygiena dieťaťa, výchova dieťaťa a dodržiavanie preventívnych prehliadok dieťaťa podľa osobitného predpisu.⁶⁾

(4) Podmienka riadnej starostlivosti o dieťa sa považuje za splnenú, ak oprávnená osoba zabezpečuje riadnu starostlivosť o dieťa osobne alebo inou plnoletou fyzickou osobou alebo právnickou osobou.

(5) Ak sa riadne stará o to isté dieťa viac oprávnených osôb, nárok na rodičovský príspevok má len jedna oprávnená osoba určená podľa ich dohody. To platí rovnako, ak súd zverí maloleté dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov podľa osobitného predpisu^{9a)} alebo súd schváli dohodu rodičov podľa osobitného predpisu.^{9b)}

(6) Ak je v rodine viac detí podľa § 3 ods. 2, vzniká len jeden nárok na rodičovský príspevok a len jednej oprávnenej osobe určenej podľa ich dohody.

(7) Nárok na rodičovský príspevok nevzniká, ak sa oprávnená osoba a dieťa zdržiavajú v štáte, ktorý nie je členským štátom Európskej únie, zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore alebo Švajčiarskou konfederáciou (ďalej len „členský štát“), a počas pobytu v tomto štáte oprávnená osoba nie je povinne verejne zdravotne poistená v Slovenskej republike.¹⁵⁾

(8) Nárok na rodičovský príspevok nevzniká ani jednej oprávnenej osobe, ak

- a) aspoň jedna z nich má nárok na materské¹⁶⁾ alebo má nárok na obdobnú dávku ako materské v členskom štáte a suma materského alebo obdobnej dávky ako materské v členskom štáte za celý kalendárny mesiac je vyššia ako suma rodičovského príspevku podľa § 4 ods. 1 a 2 alebo § 4 ods. 3, alebo
- b) štát, ktorý nie je členským štátom, vypláca jednej z nich obdobnú dávku ako rodičovský príspevok alebo obdobnú dávku ako materské.¹⁶⁾

(9) Nárok na rodičovský príspevok nevzniká maloletému rodičovi, ktorý nemá priznané rodičovské práva a povinnosti podľa osobitného predpisu.¹⁸⁾

(10) Nárok na rodičovský príspevok nevzniká, ak oprávnená osoba je rodič ďalšieho dieťaťa,

- a) ktoré je zverené do osobnej starostlivosti druhého rodiča, do náhradnej osobnej starostlivosti,^{18a)} do pestúnskej starostlivosti^{18b)} alebo do starostlivosti fyzickej osoby, ktorú určil súd nariadením neodkladného opatrenia,^{18c)} alebo do starostlivosti budúcich osvojiteľov,^{18d)} alebo je v osobnej starostlivosti poručníka,^{18e)} a
- b) na zabezpečenie riadnej starostlivosti o toto dieťa sa poskytuje rodičovský príspevok.

§ 4

Suma rodičovského príspevku

(1) Rodičovský príspevok je

- a) 270 eur mesačne,
- b) 370 eur mesačne, ak sa oprávnenej osobe, ktorá o rodičovský príspevok požiadala, pred vznikom nároku na rodičovský príspevok vyplácalo z dôvodu starostlivosti o toto dieťa materské alebo obdobná dávka ako materské v členskom štáte.

(2) Ak oprávnená osoba zabezpečuje riadnu starostlivosť o dve a viac súčasne narodených detí, rodičovský príspevok podľa odseku 1 sa zvyšuje o 25 % na každé ďalšie dieťa, ktoré sa narodilo

súčasne s dieťaťom podľa § 3 ods. 2. Suma rodičovského príspevku určená podľa prvej vety sa zaokrúhľuje na najbližších desať eurocentov.

(3) Rodičovský príspevok je mesačne 50 % sumy uvedenej v odsekoch 1 a 2, ak oprávnená osoba nedbá najmenej tri po sebe nasledujúce kalendárne mesiace o riadne plnenie povinnej školskej dochádzky¹⁹⁾ ďalšieho dieťaťa v jej starostlivosti; rodičovský príspevok sa v tejto sume poskytuje najmenej počas troch kalendárnych mesiacov od prvého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom škola oznámila úradu práce sociálnych vecí a rodiny uvedenému v § 5 ods. 1, že oprávnená osoba nedbá najmenej tri po sebe nasledujúce kalendárne mesiace o riadne plnenie povinnej školskej dochádzky ďalšieho dieťaťa v jej starostlivosti. Suma rodičovského príspevku určená podľa prvej vety sa zaokrúhľuje na najbližších desať eurocentov.

(4) Ak sa oprávnenej osobe vypláca za celý kalendárny mesiac materské¹⁶⁾ alebo obdobná dávka ako materské v členskom štáte v sume nižšej, ako je suma rodičovského príspevku podľa odsekov 1 a 2 alebo odseku 3, rodičovský príspevok je počas obdobia vyplácania materského¹⁶⁾ alebo obdobnej dávky ako materské v členskom štáte v sume určenej ako rozdiel medzi sumou rodičovského príspevku podľa odsekov 1 a 2 alebo odseku 3 a sumou materského¹⁶⁾ alebo obdobnej dávky ako materské v členskom štáte.

(5) Obdobná dávka ako materské¹⁶⁾ vyplácaná v členskom štáte v cudzej mene sa prepočíta na eurá podľa referenčného výmenného kurzu určeného a vyhláseného Európskou centrálnou bankou alebo Národnou bankou Slovenska²²⁾ v prvý deň v mesiaci, za ktorý si oprávnená osoba uplatňuje nárok na rodičovský príspevok, a zaokrúhľuje sa na najbližší eurocent nadol.

(6) Suma rodičovského príspevku uvedená v odseku 1 platná k 31. decembru kalendárneho roka sa upravuje od 1. januára kalendárneho roka, a to koeficientom, ktorým boli upravené sumy životného minima podľa osobitného predpisu.²³⁾ Upravená suma rodičovského príspevku sa zaokrúhľuje na najbližších desať eurocentov. Upravenú sumu rodičovského príspevku ustanoví opatrenie, ktoré vydá Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a vyhlási jeho úplné znenie uverejnením v Zbierke zákonov Slovenskej republiky najneskôr do 31. decembra príslušného kalendárneho roka.

Výplata rodičovského príspevku

§ 5

(1) O rodičovskom príspevku rozhoduje a rodičovský príspevok oprávnenej osobe vypláca úrad práce, sociálnych vecí a rodiny príslušný podľa miesta jej pobytu (ďalej len „platiteľ“).

(2) Rodičovský príspevok sa vypláca za celý kalendárny mesiac, aj keď sa podmienky nároku na tento príspevok splnili len za časť kalendárneho mesiaca.

(3) Rodičovský príspevok sa vypláca mesačne pozadu, a to najneskôr do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom oprávnená osoba splnila podmienky nároku na rodičovský príspevok.

(4) Rodičovský príspevok sa poukazuje oprávnenej osobe na účet v banke alebo v pobočke zahraničnej banky v Slovenskej republike alebo na žiadosť oprávnenej osoby sa vypláca v hotovosti. Ak oprávnená osoba požiada písomne alebo podaním žiadosti elektronickými prostriedkami podpísanej zaručeným elektronickým podpisom o zmenu spôsobu vyplácania rodičovského príspevku, platiteľ je povinný jej žiadosti vyhovieť. Rodičovský príspevok sa nevypláca do štátu, ktorý nie je členským štátom.

(5) Výplata rodičovského príspevku sa zastaví od kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, za ktorý sa už vyplatil, ak

a) vznikol dôvod na prešetrenie, či

1. oprávnená osoba naďalej spĺňa podmienky nároku na rodičovský príspevok, na jeho výplatu alebo či sa rodičovský príspevok vypláca v správnej sume, alebo
2. na výplatu rodičovského príspevku je naďalej príslušný platiteľ na území Slovenskej republiky, alebo

b) na poskytovanie rodičovského príspevku je príslušná inštitúcia iného členského štátu.

(6) Výplata rodičovského príspevku sa obnoví, ak oprávnená osoba preukáže, že zanikli dôvody, pre ktoré sa jeho výplata zastavila podľa odseku 5 písm. a). Výplata rodičovského príspevku sa obnoví od kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, v ktorom zanikli dôvody na jeho zastavenie. Rodičovský príspevok sa doplatí za obdobie zastavenia jeho výplaty, ak podmienky nároku na rodičovský príspevok a na jeho výplatu podľa tohto zákona za toto obdobie boli splnené.

(7) Výplata rodičovského príspevku sa obnoví, ak sa výplata zastavila podľa odseku 5 písm. b) a príslušná inštitúcia iného členského štátu rozhodla o neposkytnutí rodičovského príspevku alebo o poskytnutí rodičovského príspevku v nižšej sume, ako v sume podľa § 4 ods. 1 a 2 alebo § 4 ods. 3. Postup podľa prvej vety sa uplatní, ak je na výplatu rodičovského príspevku príslušný aj platiteľ na území Slovenskej republiky.^{4a)} Výplata rodičovského príspevku sa obnoví od kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, v ktorom oprávnená osoba túto skutočnosť preukáže platiteľovi. Rodičovský príspevok sa doplatí za obdobie zastavenia jeho výplaty alebo za jeho časť, ak podmienky nároku na rodičovský príspevok a na jeho výplatu počas tohto obdobia boli podľa tohto zákona splnené a oprávnená osoba si uplatnila nárok v inom členskom štáte, ale príslušná inštitúcia tohto členského štátu za toto obdobie alebo za jeho časť neposkytla rodičovský príspevok.

(8) Ak oprávnená osoba je poberateľ dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi podľa osobitného predpisu^{23b)} alebo je fyzická osoba, ktorá sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzuje a poskytuje sa im dávka v hmotnej núdzi a príspevky k dávke v hmotnej núdzi, spôsob výplaty rodičovského príspevku určí platiteľ; odsek 4 prvá veta a druhá veta sa nepoužijú.

(9) Platiteľ vydá rozhodnutie o určení osobitného príjemcu rodičovského príspevku, ak

- a) rodičovský príspevok sa vypláca oprávnenej osobe uvedenej v odseku 8 a dávku v hmotnej núdzi a príspevky k dávke v hmotnej núdzi zabezpečuje osobitný príjemca,
- b) prídavok na dieťa, ktoré má oprávnená osoba v starostlivosti, zabezpečuje osobitný príjemca z dôvodu, že oprávnená osoba prídavok na dieťa nevyužíva na účel, na ktorý je určený, alebo
- c) na žiadosť oprávnenej osoby.

(10) Osobitný príjemca je obec, v ktorej má oprávnená osoba pobyť, alebo ak je to odôvodnené, iná osoba. Osobitný príjemca zabezpečí účelné využitie rodičovského príspevku. Platiteľ rozhodne o uvoľnení osobitného príjemcu, ak pominuli dôvody na jeho určenie alebo na žiadosť oprávnenej osoby, ak o určení osobitného príjemcu rozhodol na jej žiadosť.

§ 5a

(1) Výplata rodičovského príspevku sa zastaví oprávnenej osobe uvedenej v § 2 písm. a) od prvého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom bolo platiteľovi doručené rozhodnutie súdu o zastavení výplaty rodičovského príspevku.^{23c)}

(2) Výplata rodičovského príspevku sa obnoví, ak sa výplata zastavila podľa odseku 1, od prvého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom bolo platiteľovi

doručené rozhodnutie súdu o obnovení výplaty rodičovského príspevku.^{23d)} Rodičovský príspevok sa doplatí za obdobie zastavenia jeho výplaty, ak podmienky nároku na rodičovský príspevok a na jeho výplatu podľa tohto zákona boli splnené za toto obdobie.

(3) Ak sa výplata rodičovského príspevku, ktorá bola zastavená podľa odseku 1, neobnoví do zániku nároku na rodičovský príspevok podľa § 6 ods. 2, rodičovský príspevok sa nedoplatí za obdobie zastavenia jeho výplaty.

§ 6

Zánik nároku

(1) Nárok na rodičovský príspevok za kalendárny mesiac zaniká uplynutím šiestich mesiacov od posledného dňa v mesiaci, za ktorý patril.

(2) Nárok na rodičovský príspevok zaniká

- a) od prvého dňa kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, v ktorom dieťa dovŕšilo vek podľa § 3 ods. 2,
- b) smrťou oprávnenej osoby alebo dieťaťa.

§ 7

Zvýšenie, zníženie, odňatie a vrátenie rodičovského príspevku

(1) Ak nastala skutočnosť, ktorá má za následok zvýšenie rodičovského príspevku, rodičovský príspevok sa vypláca vo vyššej sume od kalendárneho mesiaca, v ktorom táto skutočnosť nastala.

(2) Ak zaniknú dôvody, pre ktoré sa rodičovský príspevok vypláca v sume podľa § 4 ods. 3, suma rodičovského príspevku sa zvýši od kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom dieťa začalo riadne plniť povinnú školskú dochádzku, najskôr po troch mesiacoch nasledujúcich po mesiaci, v ktorom sa rodičovský príspevok začal vyplácať v sume podľa § 4 ods. 3.

(3) Ak nastala skutočnosť, ktorá má za následok zníženie vyplácaného rodičovského príspevku, rodičovský príspevok sa vypláca v nižšej sume od kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom táto skutočnosť nastala.

(4) Rodičovský príspevok sa odníme od kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, za ktorý sa rodičovský príspevok vyplatil,

- a) ak sa zmenia alebo zaniknú skutočnosti rozhodujúce na nárok na rodičovský príspevok,
- b) ak sa rodičovský príspevok vyplácal neprávom,
- c) ak rodičovský príspevok poskytuje príslušná inštitúcia členského štátu v rovnakej sume alebo vo vyššej sume, ako je ustanovené v § 4 ods. 1 a 2 alebo § 4 ods. 3,
- d) ak príslušná inštitúcia členského štátu neposkytuje rodičovský príspevok z dôvodu, že oprávnená osoba si neuplatnila nárok na rodičovský príspevok, alebo
- e) na žiadosť oprávnenej osoby.

(5) Ak sa rodičovský príspevok vyplácal vo vyššej sume, ako patril, suma rodičovského príspevku sa zníži od kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, za ktorý sa rodičovský príspevok vyplatil vo vyššej sume.

(6) Ak oprávnená osoba svojím konaním spôsobila, vedela, alebo musela z okolností predpokladať, že sa rodičovský príspevok vyplatil neprávom alebo vo vyššej sume, ako patril, je povinná vrátiť rodičovský príspevok alebo vrátiť jeho časť za obdobie, za ktoré bol vyplatený